

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
---------------------	--	--------------------------

Az óra címe: NYOMTATVA VAGY DIGITÁLISAN? AZ ÍROTT ÉS AZ ONLINE SAJTÓ ÖSSZEHASONLÍTÁSA EGY PÉLDÁN KERESZTÜL

Az óra célja: Az újságról eddig tanultak továbbépítése új elemzési szempontok szerint. Fedezzék fel a tanulók, hogy egyes sajtótermékek milyen eszközök segítségével szóltják és tartják meg célközönségüket; a nyomtatott és digitális változat összevetése során pedig figyeljék meg, hogy célközönségében, megformálásában, nyelvezetében mennyiben hasonló és mennyiben más a két termék. Ezáltal vonjanak le következtetéseket a saját újságolvasási szokásaira vonatkozóan is.

Szerző: Papp Zsolt László

<p>A diákok meghallgatják a tanári bevezetőt és a három fogalmat lejegyzik a füzetbe.</p>	<p>TANÁRI BEVEZETŐ: A mai alkalommal „Az újság felépítése” témánál tanulatkat szeretnénk továbbgondolni. Az ott megismert elemzési szempontokat kiegészítjük újakkal és néhány magazint fogunk közelebről megvizsgálni.</p> <p>Mielőtt belevágunk, szeretném, ha tisztáznánk néhány hétköznapi gyakran használt fogalmat:</p> <p>Az újság földrajzilag körülhatárolt piacon terjesztett, az ott élők igényeit kiszolgáló, naponta vagy hetente nyomtatásban megjelenő médium. Leginkább híreket, tudósításokat ezek illusztrációit és hirdetéseket tartalmaz.</p> <p>A magazin igényes, színes nyomdatechnikával előállított, országosan terjesztett, speciális érdeklődési körhöz szabott, hetente vagy ritkábban megjelenő médium. Nagy felületeken tartalmaz hirdetést</p> <p>Folyóirat alatt a szakmai, kulturális, tudományos szaklapokat értjük. Havonta vagy ritkábban adják ki.</p> <p>Ma, figyelve a különböző érdeklődési területekre, három magazint nézünk meg közelebről. Egy filmes lapot (Mozimánia), egy sportlapot (Képes Sport) és egy tini magazint (Bravo Girl). (5 perc)</p>	<p>Itt volt az idő, hogy a gyakran egyenértékűnek használt kifejezéseket elkülönítsük egymástól. Nem a definíció megtanulása a lényeg, hanem a különbség érzékeltetése.</p>
---	---	---

<p>A diákok figyelmesen hallgatják az előadást és jegyzetelnek. Néha szólhatunk nekik, hogy mi az, ami mindenképp kerüljön a füzetbe.</p> <p>A mutatópéldányokat körbeadhatják.</p>	<p>KISÉLŐADÁS: Megkértem Ádámot, hogy a múlt órán kiadott házi feladat megoldását mutassa be az osztálynak. A Mozimánia című magazinról tart kiselőadást. Kérem, a fontosnak tartott gondolatokat jegyezzétek a füzetbe! (10 perc)</p> <p>A következő elemek szerepeljenek a kiselőadásban:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A Mozimánia havonta megjelenő, elsősorban tömegfilmeket bemutató magazin. - Címlapján egy aktuális premier, a hónapban leginkább várt film egy szereplője (Hobbit 2. - Bilbó) – 1., példa - A fejlécből még megtudjuk a megjelenés dátumát és a lap árát (595 Ft). 	<p>A kiselőadás vagy prezentáció tartása mindenképp komoly előkészületet kíván a diáktól és a tanártól is. Tisztázni kell előre, mi az, amiről feltétlenül szólni kell. (Címlap, tartalom-rovatok, formátum, célközönség.)</p> <p>Ha kiselőadás, mindenképp szükség van a magazinból néhány példányra mutatóba, hogy mindenki kézbe vehesse. Ha prezentáció, akkor látjuk kivetítve a szöveg vázlatát és az illusztrációt is. Ne legyen több 8-10 diánál. (Mutató példányok ekkor is lehetnek.)</p>
---	---	---

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>A diákok rákérdezhetnek arra, ami esetleg nem volt világos és további kérdéseik is lehetnek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A címlap további premiereket ajánl (Kick-Ass 2., Elysium, Az elnök végeszélyben, Csontváros) és poszttereket hirdet, melyeket mellékletként kapunk. A rajongónak ennyi információja van, hogy eldöntse megveszi-e a lapot. - Már ez alapján belőhető, hogy a 12-25 közötti moziba járó és/vagy az aktualitások iránt érdeklődő elkötelezett filmesek tartoznak a megszólított célközönségbe. - A 2. oldalon van az impreszum, mely a szokásos információkat tartalmazza a szerkesztőség tagjairól és elérhetőségéről. + nyomtatás, terjesztés, ISSN - Itt található a tartalomjegyzék is, melyből kiderülnek a fontos rovatok. Ezen végighaladva megkapjuk a lap nagyszerkezetét: 2. példa <i>Hollywood:</i> sztárhírek két oldalban <i>Időzítő:</i> premierok dátumai két oldalon <i>Előzetes:</i> A címlapon ajánlott film részletezőbb bemutatása négy oldalon <i>Premier:</i> Talán a legfontosabb rész. A hónap premierfilmjeinek ismertetője 2-4 oldal/film <i>Pérez beszél:</i> Egy rendező anyagilag sikeres és sikertelen darabjai (Woody Allen) <i>Interjú:</i> beszélgetés egy hírességgel (Matt Damon) <i>Kulissza:</i> A címlapon látható filmről – <i>7 dolog, amit tudni érdemes</i> <i>DVD premier:</i> bővebb, rövidebb ajánlók - A magazinban gyakran találunk egész oldalas filmes hirdetéseket, gyakran az ismertett filmről. Így van olyan érzése az olvasónak, hogy egy információban gazdag, szakmai gondossággal megírt reklámkiadványt forgat. Mert ugye arra csábít, hogy nézzem meg a filmeket a moziban. - Forma: A/4-es méretű, 52 oldalas, kiváló minőségű papírra, színesben nyomtatott lap + két poszter ajándékba. Igényes forma, sok nagy méretű sztárképpel, filmkockával. Címek kiemelt betűmérettel. Alkalmanként színes háttéren vannak a fehér betűk. Intenzíven változó, a film és a téma hangulatához illő színezéssel. Pl. Repcsik animációs film világosképpel. 3. példa - Gyakran idézik a filmek készítőit, szereplőit, amiből tudhatjuk, hogy nemzetközi kiadványra emlékeztet, sok benne a fordítás. Magyar vonatkozása alig van (a premier dátumokon kívül). Értékeljük, dicsérjük a kiselőadást. A többiek is kérdezhetik az előadót. 	

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK																											
<p>Azt várjuk a diákoktól, hogy a hozott példányt olvasgatva kitöltik a táblázatot. Cserélhetik egymás között a lapokat, megbeszélhetik padtársukkal.</p> <p>A diákok aktív közreműködését várjuk.</p>	<p>A továbbiakban még két magazint vizsgálunk meg közelebbről. A Képes Sport és a Bravo Girl közül választhat minden (egymás mellett ülő) pár. Megnézzük, hogy az eddigi szempontokkal hogyan lehet jellemezni a termékeket. Tudjuk-e bővíteni a bemutatás irányait? Legegyszerűbb, ha egy táblázatban foglaljuk össze gondolatainkat. Mindenki kap 20 percet az olvasásra és a táblázat kitöltésére. Az alábbi táblázat legyen az alap (fénymásolva kézbe adni vagy táblára felrajzolni vagy kivetíteni).</p> <table border="1" data-bbox="633 528 1357 1110"> <thead> <tr> <th>Képes Sport</th> <th>Szempont</th> <th>Bravo Girl</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Mi a fő téma, milyen érdeklődésű olvasóknak szánják?</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Fejléc információi (megjelenés helye, rendszeressége, ár)</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Tartalomjegyzék, rovatok rendje (bene mellékletek)</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Impresszum információi</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Reklám a lapban</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Formai jellemzés</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Nyelvezet sajátosságai</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Célközönség leírása</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>A kiadott húsz perc után közösen töltsük ki a táblázatot. Megbeszélés 25 perc (eddig 60 percet használtunk fel a 90-ből). Kitöltött táblázat, lásd óraterv után az 1. melléklet.</p>	Képes Sport	Szempont	Bravo Girl		Mi a fő téma, milyen érdeklődésű olvasóknak szánják?			Fejléc információi (megjelenés helye, rendszeressége, ár)			Tartalomjegyzék, rovatok rendje (bene mellékletek)			Impresszum információi			Reklám a lapban			Formai jellemzés			Nyelvezet sajátosságai			Célközönség leírása		<p>Előzetesen azt kérjük a diákoktól, hogy hozzanak magukkal a tárgyalt lapokból legalább egyet. Talán az iskolai könyvtárba is jár, de egy rendszeres olvasó (gyűjtő) is segíthet. Jusson mindenkinek. Ez nyilván előkészítést igényel. Vélhetően többen olvassák is a lapot vagy legalább volt a kezükben.</p> <p>Tulajdonképpen az összevető táblázatból az fog kiderülni, hogy teljesen eltérő célközönségnek szól a magazin. Mégis nagyban hasonlít egymásra a szerkezet, a használt sajtóműfajok sora, a forma.</p> <p>Az összehasonlításban a KS 2013. 31. számát a BG 2013. aug.-szept. számát használom. Bármikor frissíthető.</p> <p>Tanári kérdésekkel irányítsuk a megbeszélést. Nem az abszolút igazságot keressük, hanem a tanulói kezdeményezést.</p>
Képes Sport	Szempont	Bravo Girl																											
	Mi a fő téma, milyen érdeklődésű olvasóknak szánják?																												
	Fejléc információi (megjelenés helye, rendszeressége, ár)																												
	Tartalomjegyzék, rovatok rendje (bene mellékletek)																												
	Impresszum információi																												
	Reklám a lapban																												
	Formai jellemzés																												
	Nyelvezet sajátosságai																												
	Célközönség leírása																												

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
Közös megbeszélés.	<p>ÖSSZEFOGLALÁS: A magazinok megismerése után foglaljuk össze, hogy milyen eszközökkel szólítják és tartják meg a lapok a célközönségüket: (5 perc)</p> <ul style="list-style-type: none"> - A címlapnak kiemelt a szerepe marketing szempontból. Ezzel találkoznak elsőként a vásárlók, így a rajta szereplő ismert ember, a témákat ajánló hívószavak, a látványos tördelés adják el a lapot. - De ez még nem elég az olvasó megtartására. A rovatokba szedett tartalom kifejtettsége, információk érdekessége adja meg az olvasó „jól informáltságát”. Így mozog majd otthonosan a területen. - A látványos, dinamikus, intenzív, hangulathoz illő külső, a színvilág, a képek gazdagsága, a tördelés szokatlan megoldási tesziki izgalmassá a formát. - A sajtós/szakszerű nyelvezet bennfentessé teszi az olvasót. A lapra jellemző szóhasználat (pl. Pacek, LB) erősíti a laphoz tartozást is. (5 perc) 	Gyors ismétlés.
A diákokkal közösen tudjuk olvasni, bejárni a tárgyalt médiumot. Nincs előre rögzített útvonal, a főloldalról tetszőlegesen linkel-hetünk tovább.	<p>NYOMTATVA VAGY DIGITÁLISAN? tehetnénk fel a kérdést. Hogyan kapja meg az olvasó könnyebben, kényelmesebben, személyre szabottan a neki szóló információkat. <i>Kinek melyik.</i> válaszolhatnánk. Vagyis mindkét formának megvannak azok az előnyei, melyekért a célközönség rendszeresen használja.</p> <p>A Hajdú-Bihari Naplót már kézbe vettük és jellemeztük tartalmi, formai szempontok szerint. Azt is elmondhatjuk róla, hogy olvasóközönségének többsége a 40+-ból kerül ki, vagyis középkorú és annál idősebb. Az előfizetők akár évtizedeken keresztül is ragaszkodnak a bevált laphoz. Az Inform Médiaának több programja is volt arra, hogyan szólítsák meg a fiatalabbakat, de a működő választ az idő és a fejlődő technika hozta meg számukra. A HBN online változatának többségi olvasói a fiatalok és a középkorúak. Hogyan szólítják meg őket? Miben ugyanaz a két változat, miben más? Nézzük meg a www.haon.hu nyitó oldalát:</p> <p>A <i>legfelső sorban</i> a HAJDÚ ONLINE mellett találom a téma linkeket (mint a rovatokat): Kezdőlap, Hírek, Lakóhelyem, Sport, megyei foci, Magazin, Gyászír, Állás. Ezekre mutatva további linkekhez jutok, pl. Kezdőlap alatt: Nap szépe, Időjárás, Videók, Horoszkóp, Küldjön hírt! Játékok...</p>	

TANULÓI TEVÉKENYSÉG	TANÁRI TEVÉKENYSÉG – SZÜKSÉGES IDŐ MUNKAFORMA – RÖGZÍTÉSRE KERÜLŐ ISMERETEK	MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK
<p>Kérdezz-felelek után kell ezt a három tulajdonságot megbeszelnünk, rögzítenünk.</p> <p>Egy diák felolvassa az aznapi HBN címlapjának vezető címeit.</p>	<p>Maga a felület <i>három hasáiban</i> hoz híreket. A középső, legszélesebb hasáb tartalmazza a vezető híreket nagy képpel és címmel, egy mondatokkal. Kattintás után kapok további információkat, de ez sem hosszú.</p> <p>2013. 08. 13-án este a vezető hírek: Ifjúsági zarándoklat, Lesz Hajdúböszörménynek új főtere?, Koraszülöttek ügye Miskolcon, Virágkarnevál, Hidegfront. Látható, hogy nagyon fontos hírszerkesztési szempont az aktualitáson túl a földrajzi közelség, és a katasztrófa. (8. példa)</p> <p>A <i>szélső hasábokban</i> Nap szépe, Időjárás, Lakóhelyem friss hírei (beállíthatom saját városomat).</p> <p>Az egyes híreket <i>kommentelni</i> is lehet. Sőt van „Küldjön hírt! funkció is! A címkékre kattintva a témába vágó további anyagokat is kapunk. Mindezt tengernyi, eltérő formában megjelenő <i>hirdetés</i> veszi körül. ha nem pontosan kattintunk, máris egy biztosítási reklámmal találkozunk.</p> <p>Mi az, amiben erősen különbözik ez a hírportál és általában az online sajtó az írottól?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Használ szöveget, álló és mozgóképet, hanganyagot, vagyis multimediális. - Van lehetőség azonnali visszajelzésre (komment), civil hírszerkesztésre (Küldj hírt!) vagyis interaktív. - A tárgyalt hírtől tovább kattintva újabbak-hoz és még újabbakhoz juthatok el vagyis hipertextuális. <p>További jellemzők és összehasonlítás a szakirodalomban.</p> <p>Az összehasonlítás kedvéért nézzük meg, aznap melyek voltak a fő hírek a Napló nyomtatott változatában: Tankönyvre sem telik, Kósa Lajos tudta mégsem szól (nagyberuházások). Főleges folytatni a sort, mert látható, hogy az aktuális időjárási frontokon és rendezvényeken kívül elmegy egymás mellett a két médium. Következik ez az eltérő szerkesztőségéből, célközönségéből és a hírszerkesztés időbeliségéből. (25 perc)</p>	
<p>HÁZI FELADATOK:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hasonlíts össze írásban egy címlapot és egy bejelentkező oldalt ugyanattól a napilaptól! 2. Keress olyan hírportált, aminek nincs nyomtatott változata. Ismerd meg szerkezetét, linkrendjét! 		

FELHASZNÁLT IRODALOM:

1. Sajtóismeret

www.jgytf.u-szeged.hu/tanszek/kozmuw/wp/wp.../Sajtoismeret.doc

2. Az írott sajtó helyzete

<http://www.magellanpr.hu/index.php?inc=inc.hajonaplo.anyag.php&title=Haj%F3napl%F3%20-%20Az%20%EDrott%20sajt%F3%20helyzete&azon=395>

PÉLDATÁR, A KÉPEK FORRÁSAI:

1. A Mozimánia címlapja 2013/8.

<https://www.facebook.com/#!/photo.php?fbid=620321861319421&set=a.210034509014827.54778.204380462913565&type=1&theater>

2. Mozimánia 2013/8. 3. oldal tartalomjegyzék és impresszum**3. Mozimánia 2013/8. 27. oldal Premier: Repcsik****4. Képes Sport címlap 2013. 31. szám**

<https://www.facebook.com/#!/photo.php?fbid=10151986004847741&set=a.359332027740.159045.335506612740&type=1&theater>

5. Bravo Girl címlap 2013. aug.-szept.

<https://www.facebook.com/#!/photo.php?fbid=648742845155552&set=a.164475460248962.38330.164464043583437&type=1&theater>

6. Képes Sport Tartalomjegyzék 2013. 31. szám**7. Bravo Girl Tartalomjegyzék 2013. aug.-szept.****8. haon.hu vezető híre 2013. 08. 13.**

<http://www.haon.hu/lakohelyem/lesz-hajduboszormenynek-uj-fotere-megszolalt-a-foepitesz/2336547>

9. Hajdú-Bihari Napló címlapja 2013. 08. 13.

<http://www.naplo.hu/>